

Årsredovisning 2024

Barn- och förskolenämnden

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Händelser av väsentlig betydelse.....	5
Mål och uppdrag	6
Måluppföljning	6
God ekonomisk hushållning	12
Driftredovisning.....	12
Investeringsredovisning	14
Väsentliga personalförhållanden	16
Förväntad utveckling.....	18
Konkurrensutsättning.....	19
Internkontroll	20
Kontroller och åtgärder	20

Sammanfattning

Antalet barn i förskoleåldern minskar, vilket har lett till att en förskola i Jordbro avvecklats samt att flertalet avdelningar ställts av och att organisationen anpassats under hösten för att balansera intäkter och kostnader. Prognosen visar på fortsatt minskad efterfrågan på förskoleplatser, vilket kräver fler åtgärder framöver.

Nämnden har totalt sex nämndmål. Av dessa nämndmål bedöms fyra mål uppnåtts helt och två har i hög grad uppnåtts. Förskolorna har stärkt trygghet och arbetsro genom utbildning och utvecklade rutiner, vilket gett positiva effekter som återspeglas i Haninge skolenkät 2024 med förbättrade resultat för trygghet och trivsel.

Lär miljörerna i förskolan är likvärdiga och främjar trygghet samt kvalitativ utbildning. Andelen förskollärare har ökat enligt plan, vilket gynnar undervisning och utveckling. Antalet barn per årsarbetare följer målvärdet. Närvaron i förskolan har också ökat, delvis tack vare nya uppföljningsrutiner som stärkt dialogen med vårdnadshavare.

Ett system för språktest vid rekrytering samt vid andra behov är under implementering och förväntas tas i bruk under första kvartalet 2025. Insatser för att stärka språkutvecklingen hos barn och personal har genomförts, inklusive en kompetensutvecklingsinsats hösten 2024 för att stärka det svenska språket hos befintlig personal utifrån Skolverkets satsning "Riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barns och elevers utbildning".

Nämnden har genomfört fem kontrollmoment enligt nämndens internkontrollplan. Kontrollen visade inga brister som föranleder åtgärder. Nämnden redovisar också väsentliga personalförhållanden, förväntad utveckling 2025 samt nämndspecifika upphandlingar och avrop som genomförts över två miljoner kr.

Barn- och förskolenämndens sammanlagda budgetram för 2024 uppgick till 839,5 mnkr inkluderat elevpengsystemet. Det ackumulerade utfallet för året var 807,8 mnkr vilket innebar en positiv avvikelse i förhållande till budget med 31,8 mnkr eller 3,8 procent.

Inledning

Nämndens årsredovisning för perioden januari till december är en uppföljning av det som fastställts i respektive nämndplan med budget. Nämndplanen är en ettårig plan som fastställer vad nämnden ska bidra med till kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och Budget 2024–2027. I nämndplanen har nämnden tagit fram nämndmål och indikatorer som konkretiserar vad nämnden kommer att bidra med för att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Årsredovisning omfattar verksamhetsresultat och eventuella utfall samt måluppfyllelse för nämndmål och indikatorer samt uppdrag. Nämndens årsredovisning utgör underlag för den koncernövergripande rapporteringen.

Händelser av väsentlig betydelse

Ett minskat antal födda barn, en trend som påverkar både kommunala och fristående förskolor nationellt, har lett till att nämnden under året har avvecklat en förskola i Jordbro samt minskat antalet avdelningar inför höstterminen. Olika faktorer som kan vara en del av anledningen till minskningen av antal barn kan vara pandemin, den osäkra omvärlden och det ekonomiska läget. Bemanningen har anpassats efter sjunkande barnantal. Nämnden förväntas behöva fortsätta anpassa lokaler och organisation även under kommande år för att balansera kostnader och intäkter.

I april 2024 lanserades Barnafrids ”Basprogram om våld mot barn och unga – Gruppspar förskola” nationellt som Haninges kommunala förskolor varit med och utvecklat tillsammans med Barnafrid, Linköpings universitet. Utbildningen samt det utvecklingsarbete som förskolorna gjort gällande barn i utsatthet har uppmärksammats under året i media och representanter från regeringen har besök Haninge för att ta del av arbetet.

Under augusti månad tillträdde en ny utbildningsdirektör för utbildningsförvaltningen.

Mål och uppdrag

I nämndernas årsredovisning redovisas en uppföljning av samtliga nämndmål och uppdrag samt en bedömning om nämndplanens målsättningar kommer att uppnås för helåret. Om det finns resultat för kommunfullmäktiges eller nämndens indikatorer redovisas detta i tabellerna tillhörande respektive mål. Resultaten för indikatorerna kommenteras i de fall resultatet inte ligger i linje med fullmäktiges eller nämndens målsättning.

Måluppföljning

Trygga Invånare

Tryggheten är vår tids stora frihetsfråga. Det offentliga rummet ska tas tillbaka till hederliga invånare och resurser ska läggas på uthålliga åtgärder som bidrar till minskad kriminalitet och ökad trygghet. Kommunen har som mål att Haninge inte ska ha några utsatta områden 2030.

KF-indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2026
Anmällda brott om skadegörelse per 1000 invånare	32,5	30,7		27,0
Trygghet i skolan, årskurs 8	79.9%	79.9%	80.4%	86.0%
Andel som känner sig trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute	61.3%	60.3%	64.9%	69.0%

1.1 Ökad trygghet och arbetsro

Trygghet och arbetsro är viktiga förutsättningar för barns kunskapsutveckling. Alla barn har rätt till en miljö, i förskola och familjedaghem, som präglas av trygghet och arbetsro. Verksamheten ska utgöra en god arbetsmiljö som genomsyras av respekt – respekt mellan de olika individer som vistas där, men också respekt för den arbetsro som både barn och personal behöver. Särskilt fokus ska läggas på att skapa arbetsro genom trygghetsarbete där nolltolerans mot alla verbala och fysiska kränkningar ska råda. Ingen ska behöva vara rädd och barn ska ha goda möjligheter att vara delaktiga i verksamheten.

Trygghet i förskolan skapas bl.a. genom förskolans värdegrundsarbete men påverkas också av den trygghet barn upplever utanför förskolan, i hemmet och i andra sammanhang som förskolan har begränsade möjligheter att påverka själv. Att kunna följa utvecklingen utanför förskolan och att etablera samarbeten med andra funktioner såväl inom som utom kommunkoncernen blir viktiga för att också bidra till barnets behov av trygghet i förskolan och därmed möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen. Det inledda arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska utvecklas vidare och förstärkas för att all personal ska känna sig trygg med hur de kan upptäcka barn i utsatthet samt hur de ska agera i en sådan situation.

Kommentar:

Den sammanvägda bedömningen är att målet helt uppfyllts för året. Nämnden har ingen indikator kopplat till målet men resultaten i Haninge skolenkät 2024 har förbättrats gällande trygghets- och trivselsfrågorna jämfört med 2022. Bedömningen av målet grundar sig på olika insatser som exempelvis utveckling av rutiner för trygghet och integritet samt samarbeten med socialtjänsten och andra aktörer.

I april 2024 lanserades Barnafrids ”Basprogram om våld mot barn och unga – Gruppspar förskola” nationellt som Haninges kommunala förskolor varit med och utvecklat tillsammans med Barnafrid, Linköpings universitet. Utbildningen samt det utvecklingsarbete som förskolorna gjort gällande barn i utsatthet har uppmärksammats under året i media och representanter från regeringen har besök Haninge för att ta del av arbetet.

Förskolans personal har fått ökade kunskaper gällande barn i utsatthet. Detta har säkerställts genom enkätundersökning både före och efter genomförd utbildning. En effekt av den ökade kompetensen är att fler barn i utsatthet har identifierats och fler orosanmälningar har gjorts. Det leder till att barn och familjer får möjlighet till tidigt stöd från socialtjänsten.

Social- och äldreförvaltningen har anställt en föräldrarådgivare som arbetar med förskolorna i syfte att erbjuda lättillgängligt föräldraskapsstöd till vårdnadshavare och verksamheten. Under hösten har en föreläsning om föräldraskap utvecklats och färdigställts och kommer att hållas på förskolor under våren 2025.

En skola med fokus på kunskap och studiero

Utbildning ger möjligheter för människor att uppnå sina livsmål. Inget barn eller elev ska hindras att nå sin fulla potential i Haninges skolor. Skolor i Haninge kommun ska präglas av tydliga regler och fokus på trygghet, resultat och studiero.

KF-indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2026
Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi	5,5	5,5	*	5,5
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel	81.3%	80.1%	74.9%	90.0%
Elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun	71.4%	71.2%	68.1%	80.0%
Gymnasieelever med behörighet till universitet och högskola inom 3 år, andel	51.7%	52.1%	52.2%	55.0%
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel	65.1%	66.3%	65.9%	70.0%
Gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltig frånvaro, andel	14.9%	16.6%		7.5%

2.1 Utbildningen i Haninge kommuns förskolor ska ge barnen möjligheter att senare i livet kunna välja sin framtid

I Haninges förskolor ska varje barn få tillgång till en undervisning och lärmiljö som bidrar till utveckling av kunskaper och förmågor till lärande och lek. Målsättningen ska vara att förskolan bidrar till och skapar resultat som ger barn möjlighet att få en bra start i grundskolan.

Organisering, planering och genomförande av verksamheten i förskolan ska ske på ett omsorgsfullt sätt så att barnets potential till lärande och utveckling synliggörs och utvecklas.

Haninge förskolors undervisning och lärmiljöer ska präglas av hög kvalitet, trygghet och arbetsro samt en sömlös övergång till förskoleklass.

Omsorg på obekvämt arbetstid ska finnas i kommunen.

Kommentar:

Bedömningen är att målet i hög grad uppfylls. Utfallet på indikatorn "Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi" för 2024 publiceras senare under 2025.

Målbedömningen grundar sig bland annat på att förskolorna har en hög kvalitet och likvärdighet när det gäller de fysiska lärmiljöerna, vilket främjar trygghet, arbetsro och ger förutsättningar för en kvalitativ utbildning. Ett identifierat utvecklingsområde är att öka likvärdigheten mellan förskolorna gällande planering och utvärdering av undervisningen samt att öka den matematiska kompetensen hos förskollärarna. Detta arbete kommer att påbörjas under 2025.

Rutinen för övergången mellan förskola och skola har utvärderats och utvärderingen påvisar att överlämningen från förskola till förskoleklass fungerar väl. Utvecklingsområden som framkom av utvärderingen var att samordningen och tidsplanen behöver förtydligas inför 2025.

2.2 Ökad hälsofrämjande närvaro

Barnens närvaro i kommunens förskoleverksamheter är en förutsättning för att kontinuerligt utveckla kunskap och förmåga som möjliggör en god utbildning, en deltagande samhällsmedborgare och ett skydd mot ohälsa och utanförskap. Deltagandet i förskolans verksamhet ska öka genom informationsinsatser.

Barns närvaro i kommunens förskoleverksamheter skapas genom en rad olika förutsättningar såsom god lärmiljö, trygghet, arbetsro, delaktighet, tillitsfulla relationer och hälsa. Avgörande är att arbeta systematiskt för att på individ- och gruppnivå identifiera tidiga och anpassade insatser. Andra viktiga förutsättningar för närvaro är att barn har sådana familjeförhållanden att de får och kan delta i verksamheterna.

Kommentar:

Bedömningen av målet är att det helt uppfylls för året. Bedömningen grundar sig bland annat på att närvaron i förskolan har ökat jämfört med föregående år. Under höstterminen var barnens närvaro i snitt 76,9 procent i jämförelse med samma period 2023 då närvaron var 70,5 procent.

Närvaron i förskolorna varierar något mellan förskoleområden. De förskolor som ligger i mer socioekonomiskt svaga områden har generellt en lägre närvaro än övriga förskolor. Under vårterminen implementerades nya rutiner för att följa upp barnens närvaro i förskolan. En effekt som förskolorna ser, förutom högre närvaro, är att pedagogerna är mer observanta på barns frånvaro samt att dialogen med vårdnadshavarna om vikten av kontinuerlig närvaro har ökat.

Andelen inskrivna barn i förskolan har ökat de senaste åren. Andelen barn 1-5 år som är inskrivna i förskolan eller i pedagogisk omsorg (oavsett huvudman) i kommunen har ökat något och ligger strax över rikssnittet och snittet för länet enligt senaste mätning 2023. Olika insatser har gjorts under året för att nå ut till barn som inte är inskrivna i förskolan. Bland annat har informationsmaterial tagits fram till dem som har liten eller ingen erfarenhet alls av förskolan. Ett regionalt erfarenhetsutbyte sker gällande den uppsökande verksamheten. En utmaning i arbetet med att öka barns inskrivning i förskolan är att förskolan inte är obligatorisk.

2.3 Utvecklad förmåga att möta varje barns behov, potential och förutsättningar

Förskolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Undervisningen ska anpassas till varje barns förutsättningar och behov och ska främja barns fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i barnens bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Detta ställer krav på förskolans förmåga att tidigt identifiera varje enskilt barns förutsättningar, behov och potential. Det ställer också krav på organisering av arbetet i undervisningen, tidiga insatser, såväl som organiseringen kring undervisningen på ett sätt som bidrar till barnets trygghet, arbetsro samt kunskapsutveckling och måluppfyllelse. Samverkan med vårdnadshavare och relevanta aktörer inom kommunen bidrar till detta.

Kommentar:

Målet bedöms helt uppfyllt för året. Bedömningen grundar sig på de insatser och behovsanalyser som gjorts under året. Två barnrättskonferenser med förskolornas barnrättsteam har genomförts. Syftet med konferenserna har varit att öka kompetensen genom att dela erfarenheter och lärande för att öka likvärdigheten i barnrättsteamens arbete och förmågan att möta varje barns behov, potential och förutsättningar. Utvecklingsområden har identifierats under året. En ny plan för uppföljning av arbetet med barn i behov av särskilt stöd har arbetats fram och kommer att implementeras under våren. Centrala elevhälsan har fått i uppdrag att utarbeta ett pedagogiskt kartläggningsmaterial. Materialet ska ge pedagoger stöd i att kartlägga och möta upp behov hos organisation, grupp och individ i den -fysiska, -psykosociala och -pedagogiska miljön ur ett relationellt perspektiv. Slutgiltiga syftet är att pedagoger ska kunna utforma insatser och åtgärder för organisation, grupp och individ vid uppmärksammat behov.

En behovs- och nulägesanalys påbörjades under hösten kring förskolans resursavdelningar och arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Arbetet väntas bli klart till sommaren 2025.

2.4 Stärkt språk och språkutveckling

Ordförrådet är en av de viktigaste faktorerna för skolframgång eftersom ett stort ordförråd är mycket viktigt för språkförståelsen som i sin tur är avgörande för läsförståelsen. Språkutveckling går även hand i hand med kunskapsutveckling eftersom språket ger förutsättning för kunskap och förståelse. Med ökad kunskap utvecklas även språket vilket tillsammans möjliggör utbildning, utveckling av förmågor och deltagande i det demokratiska samtalet.

Den miljö där barn vistas är en viktig faktor för att språkutvecklingen och kunskapsutvecklingen ska samverka på det sätt som möjliggör en god vistelse i förskolan. Det är viktigt att möta det svenska språket tidigt och för många är hög närvaro i förskolan en nödvändig förutsättning då det endast är där tillräcklig tillgång ges till samspel mellan språk och kunskap.

Att man kan göra sig förstådd på det svenska språket i både tal och skrift, är ett grundkrav för att kunna bli anställd inom förskola och annan pedagogisk verksamhet. Kommunstyrelsen är kommunens personalmyndighet och säkerställer att detta sker.

Kommentar:

Målet bedöms helt uppfyllt för året. Bedömningens görs utifrån uppnådda effekter med praktisknära verksamhetsbesök, dialog med pedagogerna och genom kvalitetsdialoger.

Språknätverket har under året arbetat med olika teoretiska ingångar vilket har stärkt pedagogernas språkdidaktiska verktygslåda och blivit ett stöd i arbetet med barnen. En gemensam litteraturlista togs fram under våren och har varit ett stöd för pedagogerna i deras planering av dialogisk högläsning, i relation till olika bokval och barnens intresse. Effekterna är att högläsning och berättande i olika former har blivit tillgänglig för barnen i högre utsträckning. Tydliga läsmiljöer har skapats på förskolorna som inspirerar till både högläsning och berättande i olika former.

En kompetensutvecklingsinsats i syfte att stärka det svenska språket påbörjades under hösten för befintliga pedagoger i förskolan. Utbildningen är en processinriktad utbildning som kontinuerligt utvecklas och formas utifrån deltagarnas behov i relation till förskolans uppdrag och värdegrund. Utbildningen är en del av Skolverkets satsning "Riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barns och elevers utbildning". 50 pedagoger går denna utbildningsomgång som avslutas till sommaren 2025.

Under året har ett upphandlingsarbete av system för språktest som ska användas vid nyanställningar inom förskolan genomförts. Kommunstyrelseförvaltningen har samordnat upphandlingen och ett arbete med att ta fram rutiner och arbetssätt samt testning av systemet pågår. Språktester vid nyanställningar förväntas starta under första kvartalet 2025.

2.5 Legitimerade förskollärare

Målet är att barn i högre grad undervisas av behöriga förskollärare i förskolan och ytterst att måluppfyllelsen för kommunens förskoleverksamhet ökar. Förskollärare är den enskilt viktigaste faktorn för god kvalitet i förskolan. Kompetenta förskollärare bidrar till en undervisning av hög kvalitet i en arbetsmiljö som präglas av trygghet och arbetsro.

Behovet av behöriga och legitimerade förskollärare i förskolan är och kommer för en längre tid framåt vara större än tillgången på arbetsmarknaden.

Förmågan att skapa bästa möjliga förutsättningar för våra förskollärare i förskolan att utföra sitt uppdrag har en stor betydelse för våra barns förutsättningar att uppnå goda kunskapsresultat och hög måluppfyllelse.

I Haninge kommuns förskolor ska det finnas en legitimerad förskollärare per förskoleavdelning.

Kommentar:

Målet bedöms vara i hög grad uppfyllt. Utfallet på indikatorn "Heltidstjänster i förskolan med förskollärrarlegitimation kommunal regi, andel" för 2024 publiceras senare under 2025.

Målbedömningen är gjord utifrån att förskolan har ökat andelen förskollärare och arbetar enligt plan för att nå målvärdena på nämndens indikator och bibehålla målvärdet på kommunfullmäktiges indikator.

Planering och utvärdering är en förutsättning för god undervisning. En överenskommelse har träffats tillsammans med fackförbundet Sveriges lärare gällande förskolläraernas planeringstid för att öka likvärdigheten i tid och innehåll. En gemensam hållning gällande förskolläraernas planeringstid stärker även attraktiviteten som arbetsgivare.

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2026
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation kommunal regi, andel	26%	27%		33%

God ekonomisk hushållning

Barn- och förskolenämndens driftbudgetram för 2024 är baserad på eleversättning per individ enligt kommunfullmäktiges beslut om elevpeng samt ram för anslagsfinansierad verksamhet. Nämndens tilldelade budgetram för 2024, beslutad av kommunfullmäktige i Mål och budget, var 835,9 mnkr.

Mål och Budget 2024, mnkr	835,9
Trygghetsmedel	0,1
Teknisk ramjustering	9,8
Teknisk ramjustering	-6,3
Justerad budget 2024	839,5

I april 2024 beslutade kommunfullmäktige om överföring av driftmedel 2023–2024 och nämndens budgetram tillfördes 0,1 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade vid samma tillfälle om teknisk ramjustering med 9,8 mnkr från grundskolenämnden till barn- och förskolenämnden för utbildningsförvaltningens centrala enheter, samt om justering i elevpengsystemet med 6,3 mnkr från barn- och förskolenämnden till grundskolenämnden. Senast beslutad budgetram för året var därmed 839,5 mnkr.

Driftredovisning

Barn- och förskolenämnden, mnkr	Utfall	Helår 2024			Utfall	Helår 2023	
		Budget	Avvikelse	Avvikelse %		Förändring mot 2024	Förändring %
Intäkter	186,7	163,2	23,6	14,4%	164,7	22,0	13,4%
Kostnader	-994,5	-1 002,7	8,2	0,8%	-963,3	-31,2	3,2%
Nettoresultat	-807,8	-839,5	31,8	3,8%	-798,6	-9,2	1,1%

Barn- och förskolenämndens nettoresultat för helåret 2024 uppgick till 807,8 mnkr, vilket innebar en positiv budgetavvikelse med 31,8 mnkr för perioden, motsvarande 3,8 procent av total budget om 839,5 mnkr.

Ackumulerade intäkter för helåret 2024 var 186,7 mnkr vilket innebar en positiv avvikelse i förhållande till budget med 23,6 mnkr. Överskottet berodde främst på högre intäkter från statsbidrag samt högre avgiftsintäkter jämfört med budget.

Nedan redovisas resultaträkningen mer detaljerat i kontogrupper (nämndinterna transaktioner eliminerade).

Resultaträkning

Konto, mnkr	Helår 2024				Helår 2023		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall	Förändring mot 2024	Förändring %
Taxor och avgifter	84,2	77,7	6,5	8,4%	82,3	1,9	2,3%
Försäljning av verksamhet	11,6	12,5	-0,8	-6,5%	11,5	0,1	1,3%
Bidragsintäkter	80,1	63,5	16,5	26,0%	70,7	9,3	13,2%
Övriga intäkter	10,8	9,5	1,4	14,4%	0,2	10,7	n.a
Intäkter	186,7	163,2	23,6	14,4%	164,7	22,0	13,4%
Löne- och personalkostnader	-471,0	-478,1	7,2	1,5%	-476,2	5,2	-1,1%
Lokalkostnader	-119,8	-120,4	0,6	0,5%	-116,7	-3,1	2,6%
Kostnader för bidrag	-1,7	-1,2	-0,5	-39,7%	0,0	-1,7	n.a
Köp av tjänster	-363,5	-365,6	2,1	0,6%	-332,4	-31,1	9,4%
Övriga kostnader	-35,8	-34,1	-1,6	-4,8%	-35,2	-0,6	1,7%
Avskrivningar och ränta	-2,8	-3,2	0,5	14,8%	-2,9	0,1	-3,5%
Kostnader	-994,5	-1 002,7	8,2	0,8%	-963,3	-31,2	3,2%
Nettoresultat	-807,8	-839,5	31,8	3,8%	-798,6	-9,2	1,1%

Under 2024 har taxor och avgifter ökat med 6,5 mnkr mot budget 2024 och är ett resultat av de kontroller av barnomsorgsavgifter som nämnden gjort.

Under 2024 har antalet inskrivna barn i kommunala förskolor minskat vilket avspeglas i nämndens resultaträkning. På intäktssidan, under kontogruppen försäljning av verksamhet har intäkten minskat med 0,8 mnkr mot budget 2024. På kostnadssidan redovisar nämnden en minskning med 2,1 mnkr för köp av tjänster mot budget 2024.

Under 2024 har nämnden arbetat med att anpassa förskolan för lägre barnantal och det arbetet är en stor del av att nämnden nu redovisar lägre löne- och personalkostnader på 7,2 mnkr mot budget 2024.

Bidragsintäkter avviker i utfall 2024 med 16,5 mnkr mot budget. Det beror på ökade statsbidragsintäkter framför allt från kvalitetshöjande åtgärder i förskolan men också på en del spridda övriga statsbidrag där bidraget antingen varit osäkert eller okänt i budgetarbetet inför 2024.

Driftredovisning per verksamhet

Avdelningar inom barn- och förskolenämnden, mnkr	Helår 2024				Helår 2023		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall	Förändring	Förändring %
Pengsystem BFN	-771,4	-793,7	22,2	2,8%	-761,2	-10,3	1,3%
Central förvaltning och nämnd BFN	-39,2	-45,9	6,7	14,6%	-34,4	-4,8	13,8%
Förskolor kommunal regi	2,8	0,0	2,8	n.a	-3,0	5,9	n.a
Barn och förskolenämnden	-807,8	-839,5	31,8	3,8%	-798,6	-9,2	0,0

Nämndens resultat för helåret 2024 var en positiv budgetavvikelse med 31,8 mnkr, varav 22,2 mnkr berodde på en positiv avvikelse inom elevpengsystemet till följd av färre antal placerade barn under året än budgeterade volymer.

Exklusive överskottet inom elevpengsystemet redovisade nämnden en positiv avvikelse i förhållande till budget med 9,5 mnkr.

Inom central förvaltning och nämnd redovisades en positiv avvikelse i förhållande till budget med 6,7 mnkr. Budgetavvikelsen berodde främst på outnyttjad nämndreserv, lägre lönekostnader än budget samt en del mindre övriga budgetavvikelser.

Förskolor i kommunal regi arbetade under våren 2024 med att anpassa verksamheten för lägre volymer och detta har resulterat i att förskolorna i kommunal regi lämnar ett positivt resultat i förhållande till budget om 2,8 mnkr för helåret 2024.

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

Det budgeterade utfallet för helåret 2024 var 839,5 mnkr. Årets utfall var 807,8 mnkr och avvek därmed positivt med 31,8 mnkr motsvarande 3,8 procent i förhållande till budget.

Budgetavvikelsen var högre än kommunens indikator för budgetavvikelse (mindre än, eller lika med 0,5 procent).

Prognosavvikelse mäter hur väl nämndens årsprognos i delårsrapporten per augusti månad överensstämmer med årets slutliga resultat. I delårsrapporten prognostiserades ett nettoresultat för året motsvarande 825,9 mnkr, vilket avvek mot nämndens ackumulerade utfall för helåret, 807,8 mnkr, med 2,2 procent.

Investeringsredovisning

Projekt, mnkr	Helår 2024			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Förbrukning %
Centralförvaltning och nämnd	-0,9	-7,9	7,0	11,7%
Barn och förskolenämnden	-0,9	-7,9	7,0	11,7%

Nämndens investeringsbudget för 2024, beslutad av kommunfullmäktige i Mål och budget, var 7,9 mnkr.

I april 2024 beslutade kommunfullmäktige om överföring av investeringsmedel 2023–2024, nämnden tillfördes då 7,9 mnkr i investeringsbudget för 2024. 1,0 mnkr för inventarier i nya förskolan i Vega och 6,9 mnkr till ej fördelade investeringsmedel för tillkommande verksamhetsanpassningar under året.

Det ackumulerade nettoutfallet för nämndens investeringsbudget avseende inventarier och utrustning uppgick till 0,9 mnkr vilket motsvarade 11,7 procent av tilldelad investeringsbudget.

Den låga nyttjandegraden berodde på att bygglov överklagats till Länsstyrelsen. Tidplan för färdigställande är oviss.

Väsentliga personalförhållanden

Kompetensförsörjning

Under året har antalet barn i förskolan minskat. Det föds färre barn både nationellt och i Haninge. Detta har gjort att verksamheten behövt ställa om och personalanpassningar gjorts. Prioriterat har varit att behålla utbildade barnskötare och förskollärare. Ett av målen för nämnden är att öka andelen förskollärare. Under året har andelen förskollärare ökat från 28 procent 2023 till 30,4 procent 2024 enligt kommunens egen statistik. Verksamhetens målsättning har varit att ha en förskollärare per avdelning vilket uppnåddes under året.

Antalet anställda har minskat med 60 personer mellan 2023 och 2024. Det var 836 personer anställda 2023 och det var 776 antal personer anställda 2024. Antal årsarbetare har minskat från 813,2 år 2023 till 760,1 år 2024.

Antal anställda

	Antal personer		Antal anställningar		Antal årsarbetare		Medelålder	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Kvinna	805	754	805	754	782,2	738,1	42,7	43,3
Man	31	22	31	22	31,0	22,0	41,4	43,8
Total	836	776	836	776	813,2	760,1	42,7	43,3

Tabell: Antal anställningar, Utbildningsförvaltningen, Förskola

Ledar- och medarbetarskap

Förskolan har under året tagit fram förutsättningar för nämndens plan samt kommunstyrelsens mål om språkhöjande insatser. Kommunstyrelseförvaltningen har samordnat upphandling av språktest samt utbildningsanordnare. Pilotförskolor har utsetts för att skapa rutiner och förutsättningar. Vidare har verksamheten satsat på språkstödande insatser för 50 medarbetare och därmed har språksäkringen påbörjats.

Alla förskolans verksamheter har upprättat handlingsplaner efter arbetsplatsundersökningen i syfte att förbättra HME resultaten, förbättra arbetsmiljön och utvecklat medarbetarskapet.

Medarbetarengagemang (HME)

År	Utfall			Mål
	2022	2023	2024	2026
Totalt	80	80,1	80,2	83
Motivation	80,5	79,4	79	
Ledarskap	78,9	77,1	76,8	
Styrning	80,5	83,9	84,8	

Tabell: HME, Utbildningsförvaltningen, Förskola

Arbetsmiljö

Förskolan har arbetat med att säkra kvaliteten på riskbedömningar genom utbildningsinsatser för både rektorer och biträdande rektorer. Ett nytt material om våld och hot om våld togs fram under våren för all personal att ta del av på APT.

Den totala sjukfrånvaron i procent av ordinarie arbetstid var för 2024, 9,87 procent vilket är marginellt lägre än sjukfrånvaron för 2023 då den var 9,90 procent. Under januari till mars, samt oktober-december 2024 var sjukfrånvaron lägre jämfört med samma period 2023, övriga månader var den marginellt högre. Sjukfrånvaron på helåret landar därmed på ungefär samma nivå som 2023. Totalt har korttidssjukfrånvaron minskat med 4,2 procent men långtidssjukfrånvaron har ökat med 4,2 procent av den totala sjukfrånvaron.

Korttidssjukfrånvaron är fortfarande högre med 53,8 procent än långtidssjukfrånvaron med 46,2 procent av den totala sjukfrånvaron. Gruppen medarbetare under 29 år står för högst sjukfrånvaro. Detta är en trend som även syns nationellt med ökad psykisk ohälsa inom denna grupp.

Sjukfrånvaro

Total sjukfrånvaro	2022	2023	2024	Förändring
Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	10,52	9,90	9,87	-0,03

Kort- och långtidsfrånvaro	2022	2023	2024	Förändring
Korttidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro	63,0	58,0	53,8	-4,2
Långtidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro	37,0	42,0	46,2	+4,2

Sjukfrånvaro ålder	2022	2023	2024	Förändring
Upp till 29 år (%)	11,06	9,17	12,73	+3,56
30 - 49 år (%)	10,89	10,17	9,25	-0,92
50 år och äldre	9,76	9,70	10,04	+0,34

Tabell: Sjukfrånvaro, Utbildningsförvaltningen, Förskola

Förskolans sjukfrånvaro är fortfarande högre än övrig verksamhet i kommunen, vilket följer mönstret i riket. Flera åtgärder för att minska sjukfrånvaron har skett under året. Mycket av arbetet har varit kopplat till individnivå men det har inte gett tillräckligt med resultat och under hösten har arbetet på strukturnivå stärkts. Exempel på åtgärder har varit att verksamhet med låg sjukfrånvaro har delat med sig till de övriga verksamheterna om hur de arbetar.

Verksamhetschef har särskilt följt upp enheter med hög sjukfrånvaro. Rektorer och biträdande rektorer har fått utbildning i rehabilitering och friskfaktorer.

Förväntad utveckling

En fortsatt minskning av barn i förskoleåldern väntas de kommande åren. Detta medför att lokal- och personalanpassningar fortsatt kommer att behöva göras för att balansera intäkter och kostnader. Under 2025 kommer det kontinuerligt genomföras uppföljningar av befolkningsprognoserna för att säkerställa en långsiktig planering och flexibilitet gällande hantering av lokaler och personal.

Språktest vid nyanställning i förskolan planeras tas i bruk under 2025 som tillsammans med språkstödande utbildning av befintlig personal förväntas leda till stärkta förutsättningar för barns lärande.

Under 2025 förväntas likvärdigheten mellan förskolorna öka gällande planering och utvärdering av undervisningen samt den matematiska kompetensen hos förskollärarna.

Konkurrensutsättning

Nämnden har under året genomfört en större upphandling som avser bemanningstjänster för pedagogisk verksamhet. Avtalet omfattar även grundskolenämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden samt kommunerna Nynäshamn, Huddinge och Botkyrka. Det totala avtalsvärdet är drygt 274 miljoner kr (SUN 2023–142). Under året har nämnden avropat 13,5 miljoner kr från BILDA Personalmäklarna AB och Student Consulting Sweden AB, enligt tabell nedan.

Under året har avrop gjorts från fem olika leverantörer där det sammanlagda värdet som avropats från respektive leverantör överstigit 2 miljoner kr. Det sammanlagda värdet för dessa avrop är ungefär 34 miljoner kr och avser områdena bemanning, mat och undervisningsmaterial.

Avropen har gjorts från följande leverantörer till angivna summor:

• Martin & Servera Restauranghandel AB	15,04 mnkr
• BILDA Personalmäklarna AB	8,55 mnkr
• Student Consulting Sweden AB	4,95 mnkr
• Lekolar AB	3,28 mnkr
• Lyreco Advantage Sweden AB	2,18 mnkr

Internkontroll

Genom intern kontroll kontrolleras att verksamheterna fungerar på ett bra sätt, är kostnadseffektiva, att saker görs på rätt sätt och att inga oegentligheter förekommer. Målet med intern kontroll är att säkerställa:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet,
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten,
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer.

En god intern kontroll kännetecknas också av att möjliga risker ringas in, bedöms och förebyggs.

En riskanalys ligger till grund för vilka kontrollmoment och kontroller som ska ingå i internkontrollplanerna.

Kontroller och åtgärder

För perioden har följande kontroller genomförts av nämnden.

Uteblivna orosanmälningar

Risk att orosanmälningar inte görs av medarbetare på grund av rädsla för hot och våld från vårdnadshavare med våldskapital om kommunen inte har tillräckliga rutiner för att trygga personalen. Detta kan leda till att barn i behov av hjälp från socialnämnden inte uppmärksammas och far illa.

Kontrollmoment	Frekvens	Resultat
Kontroll att orosanmälningar görs i enlighet med regelverk.	D2, ÅR	Kontroll genomförd.
Beskrivning: Intervju/enkät/diskussion med rektorer i utsatta områden samt kontroll av antal orosanmälningar.		
Kommentar: Förskolorna utbildar personalen kontinuerligt samt att forum för samverkan med socialtjänsten har genomförts med fokus på orosanmälningar. Rutiner finns kända i organisationer. Antalet orosanmälningar från förskolorna har ökat under de senaste åren och samarbetet med socialtjänsten har förbättrats.		
Åtgärd Pågående åtgärder i form av utbildning, genomgång av rutiner vid terminsuppstart samt samverkan med socialtjänsten kommer att fortgå under 2025.		

Ökad otrygghet hos barn och personal

Organiserad brottslighet i närområdet kan leda till ökad otrygghet och dåligt mående hos barn och personal om det saknas processer för att fånga upp och trygga dessa.

Kontrollmoment	Frekvens	Resultat
Kontroll att personal och chefer har verktyg att hantera situationer som uppstår i verksamheten till följd av våldsincidenter i kommunen.	D2, ÅR	Kontroll genomförd.
Beskrivning: Intervju/enkät/diskussion med rektorer.		
Kommentar: Förskolorna har rutiner för att hantera situationer som uppstår i närområdet. CoSafe har under året implementerats som ett verktyg för förskolor.		
Åtgärd		
Fortsatt implementering och optimering av CoSafe i förskolorna.		

Avsteg från riktlinjer på grund av otillbörlig påverkan

Tryck externt och internt vid myndighetsutövning och andra beslut kan leda till avsteg från riktlinjer och rutiner.

Kontrollmoment	Frekvens	Resultat
Kontroll av att avsteg från riktlinjer endast sker i enlighet med de juridiska förutsättningar som finns.	D2, ÅR	Kontroll genomförd.
Beskrivning: Intervju/enkät med beslutsfattare för att kontrollera om/hur av steg görs.		
Kommentar: Inga större risker identifierats på området.		
Åtgärd		
Inga åtgärder planeras utifrån resultatet på kontrollen.		

Bristande personuppgiftshantering

Risk att personuppgifter behandlas på ett felaktigt sätt på grund av bristande kunskaper om GDPR hos medarbetare.

Kontrollmoment	Frekvens	Resultat
Kontroll att nämndens rutiner för personuppgiftsbehandlingar efterlevs.	ÅR	Kontroll genomförd.
Beskrivning: Kontroll av att medarbetare genomgått utbildning i GDPR. Digital utbildning finns i teamet Juridik och verksamhetsstöd och är obligatorisk för personal att genomgå.		

Kontrollmoment	Frekvens	Resultat
Kommentar: En obligatorisk GDPR-utbildning för all personal i kommunen har tagits fram, kommunicerats och genomförts på förskolorna. Alla medarbetare har inte tagit del av utbildningen än. Det har bland annat gjorts på APT.		
Åtgärd Pågående åtgärder i form av utbildning för medarbetare som ännu inte gått utbildningen.		

Felaktiga rekryteringar

Brister i rekryteringsarbetet i form av att kommunens riktlinjer för rekrytering inte följs kan leda till att det inte är de bäst lämpade kandidaterna som anställs. Om brister framkommer kan det även leda till goodwillförlust för kommunen.

Kontrollmoment	Frekvens	Resultat
Kontroll att kommunens riktlinjer för rekrytering följs.	ÅR	Kontroll genomförd.
Beskrivning: Stickprovskontroller på genomförda rekryteringar.		
Kommentar: Stickprovskontroll av två slumpvis utvalda anställningar som genomförts under året har genomförts och granskats utifrån följande frågeställningar. 1. Har en tjänste- och kravprofil upprättats? 2. Har omplaceringsgruppen godkänt rekryteringen innan den påbörjats? 3. Har kommunens rekryteringssystem Varbi använts vid rekryteringen? 4. Har tjänsten utannonserats externt? Svaret på samtliga frågor har varit jakande för de granskade anställningarna.		
Åtgärd Inga åtgärder planeras med anledning av resultatet av kontrollerna.		